

רשימה זו לא הופיעה בעיתון הארץ

כתבה זו נכתבה עבור המדור "שבוע של אדם אחד" המופיע מדי שבוע כגליון יום ו' של ה"ארץ".
המופיע "הארץ" מדי שבוע כגליון יום ו' של ה"ארץ".
כרגע האחרון החליט "הארץ" לגנוז את הכתבה, וכנראה פנקמה על כך שאלי תבור גינה כגליון האחרון של "הארץ".

כתבה זו נכתבה עבור המדור "שבוע של אדם אחד" המופיע מדי שבוע כגליון יום ו' של ה"ארץ".
המופיע "הארץ" מדי שבוע כגליון יום ו' של ה"ארץ".
כרגע האחרון החליט "הארץ" לגנוז את הכתבה, וכנראה פנקמה על כך שאלי תבור גינה כגליון האחרון של "הארץ".

מאת אורי אבנרי עורך ראשי של השבועון "העולם הזה", יו"ר תנועת העולם הזה

אלוהים העניש את החיות

היום מוקדש לכתיבה. באמצע קורה לי אסון. פותח את האנציקלופדיה בריטניקה כדי לוודא עובדה (מדוע נקרא מיצר הורר מוז בשם זה?). תוך כדי עילעול אני נתקע בערך אחר, קורא אותו, וזה מוביל אותי לערך שלישי ורביעי. שעתים מבזבזות. אבל מהנות.

והי הצרה שלנו, האוטוריטאקטים. כל דבר מסקרן אותנו. (עובתי את בית-הספר היסודי אחרי כיתה ז', כדי להרוויח את לחמי. באותו פרק זמן הצטרפתי גם ל"אצ"ל. הייתי עסוק, ומאו נשארתי עסוק. לא עברתי לימודים פורמליים. מעולם לא הצטרפתי על כך. לא נכנסתי למסלול קבוע של מיקצוע זה או אחר. אני מתעניין לפחות בחצי תריסר מיקצועות במידה שווה: היסטוריה, פסיכולוגיה, אתולוגיה (התנהגות החיות), תורת המלחמה, מיש-פטים, ארכיאולוגיה, אומרים שזה מצויין את העיתונאי ואת הפוליטיקאי: שהוא יודע משהו על כל דבר. והלשונות הרעות מוסיפות: ואינו יודע את הכל על שום דבר.

לפנות ערב אוכלים ארוחת-צהריים. רק בשבת יש לרחל זמן לבשל באמת. כשר הכרתי אותה היתה חיילת ותלמידת-סמינר, וידעה לטגן חביתה. בינתיים זה השתפר. רץ למערכת. (באמת רץ: כשאין אנשים ברחוב, אני מנצל את הדרך לריצה. לפעם מים חושבים עובדים-וישגים שאני קצת מטורף. עובד במערכת עד קרוב לחצות. עייף, מבסוט.

יום ראשון

בבוקר, פגישה ממושכת על ענייני בחי"ר. אורית מוסרת דו"ח. אורית היא מרכז מטה-הבחי"ר. תגלית ממש. בתה של יפה ירקוני. אשתו של הטייס שהוחזר זר פצוע מן השבי המצרי במלחמת ההתשה. לא עסקה מעולם בפוליטיקה. נראית כנערת-זוהר. נתגלתה כמות פוליטי מצויין. נעים לראות את הצעירים. הן מוכנים לקחת את העניינים לידהים.

אחר-כך דיון במערכת. מצב פרשות עופר וידלין. יגאל לביב מתאר את מהלך הדברים ביומים האחרונים. אלי תבור מביא מידע מפגישה עם אישיות ממשלתית בכירה, מחליפים דיעות, קובעים קו.

אני מקפיד לסיים הפעם בשעה שלוש, כדי לאכול עם רחל. בימים אלה, והי הפעם היחידה שיש לנו הזדמנות להיפגש ולהחליף רשמים. בבוקר, כשהיא קמה ל-עבודה, אני עדיין ישן. בלילה, אחרי חצות, כשאני חוזר מהעבודה, היא לרוב כבר ישנה. בצעריים יש זמן לדבר, כשהיא מבשלת, כשאנחנו אוכלים, ולאחר מכן כשאני מדיח כלים. אני אוהב להדיח כלים, כי זוהי העבודה היחידה שנותרת שבה רואים תוצאות מיידיות.

אני משתגע לשמוע סיפורים על הנעשה בכיתה שלה (כיתה ב'/ תל-יבדודי). בייחוד על שיעורי תורה. יש לה שיטה משלה לשתף את הילדים במאורעות המיקרא, והביקורת של הילדים חדה ונוקבת.

היום דיברו על המבול. רחל הציעה לילדים להכין בעצמם שאלות למיבחן. כמה שאלות היו מעשיות. למשל: מה אכלו החיות בחיבה? "קופסאות של בונזו", משיב בן, אך יש גם שאלות פיי-לוספיות. שלומיזון שואלת: מדוע היו החיות צריכות למות? למה נעשו החיות אם בני-האדם הם שחטאו? רחל מסבירה שגם אלוהים התחרט על כך. ולראייה: נכח במיקרא שאלוהים הבטיח "לא לה" את עוד את כל חי" הגלג האנשים. גם אלוהים יכול לשנות. ולהודות בטעותו.

רשתי החתולה שוכבת במקומה. בארון מעל לשלחן-האוכל, ועוקבת בעיניים ערי-ניות אחרי מעשינו. רגע לפני שאני מחליט (המשך בעמוד 32)

"הגדון" על יגאל אלון והשייך ג'עברי, חוזר למערכת. עובד עד חצות. הביתה. רחל כבר ישנה. קורא שעתים, ספר מרתק על הפסיכולוגיה של הקופים בטבע. הלוואי ובני-אדם היו מתנהגים בצורה כה תר-בותית!

יום שישי

ישיבת-המערכת השבועית. ניתוח ללא-רחם של הגליון האחרון. כל שונא של העולם הזה היה נהנה.

הסכמתי להופיע בליל-שבת בערב-ראיונות של דודו טופו בבית-לסין. הנושא: העיתונות ופרשת עופר. טופו שאל בטלפון אם אני מתנגד לכך שיזכיר כי אשתו של עופר האשימה את העיתונות ברצח בעלה. השבתי שאיני מתנגד. ייאמר-ואיך הדברים בגלוי, וייענו בגלוי.

(החלטתי כך עוד ביום הלווייתו של עופר ז"ל. בבוקר של יום-ההלווייה טילפן אלי טומי לפיד ושאל אם אני מוכן ל-השתתף עוד באותו יום בשידור חי על פרשה זו. היססתי במשך כמה דקות. היה ברור לי כי אצטרך לעמוד מול גלים של רגשות, מה גם שטומי הציע עימות עם אדם רגשני כמו אהרון מגד. אך אחרי התלבטות של כמה דקות החלטתי: להיפך. התלבטות את השור בקרניו, אם מצפוננו נקי, עלינו להיות מוכנים להצדיק את מעשינו גם ברגעים של התרגשות וסערת-רוחות. ואכן, בשידור, שהחלתי כמה דקות אחרי תום ההלווייה, ניתחתי בגלוי-לב את מעשי העיתונות ביכלל, והעולם הזה בפרט. בפרשה זו, ונדמה לי שהציבור הפעם, אצל דודו טופו, לא ישבתי מול

שבמינומום הדרוש כדי למלא את הסולי-לות. השיטה הטובה ביותר היא לקרוא שלוש-ארבעה ספרים ברוזמנית, לפי מצב-הרוח.

יום חמישי

קם בבוקר. רחל נמצאת כבר בעבודה. פותח את התריסים, המשקפים על הים. הים כחול ומזוין, השמש זורחת. אני נאחו חשק עז לרדת לים, לשחות קצת, לחתור על האסקה. גם ביום החורפי הקר ביותר, אין כמו לרבוץ על החול כבגדי-ים. השמש מחממת אותך תוך דקות. אבל אין זמן. צריכים לטפל בבחירות.

לפתע יורדת עלי מחשבה כמו מהלומה: האם אני באמת רוצה לחזור לכנסת? בר-שמונה השנים שהייתי בבית-הנבחרים, לא הייתי אף פעם אחת בשפת-הים, למרות שאני גר במרחק של מאה מטרים ממנו. עסקתי או ברומנית בשלוש עבודות מל-אות - חבר-כנסת. עורך עיתון וראש-תנועה פוליטית. מול שגני אוהב לעבוד (זה ההובי שלי) ושגני אדם מסודר מאד (המוצא הייקי מתגלה לא רק במיבטא). שילמתי מחיר: לא היו לי היים פרי-טיים בכל השנים האלה. את אור השמש ראיתי רק בהפגנות. האם אני מוכן לחזור על כך? אני מתחלל בים הכחול, וחושב: לא.

עכבור דקות, בשעת ארוחת-בוקר של קפה ויוגורט. אני קורא את עיתון-הבוקר ואומר: כן. בשעה שאני קורא נולדים בי רעיונות לגבי פעולה פרלמנטרית. אילו הייתי היום בכנסת, הייתי עושה כך בעניין פרשת עופר, וכך בעניין הנסיון לפגוע בפארק הכרמל, וכך בעניין רעש המטרי

שבוע של אדם אחד

מיקרופון דומם, אלא מול ציבור חי. לצערי לא יכולתי לראות את פניו, כי האורות באולם כובו. חבל. כשאני מופיע מול ציבור, אני אוהב להסתכל בעיני האנשים. בדרך כלל אני בוחר, תוך כדי דיבור, בשלושה-ארבעה אנשים ונשים, ועוקב בי מהלך ההרצאה אחרי הבעות-פניהם.

אחרתי שדווקא בפרשת עופר, על אף סופה הטראגי, היתה העיתונות בסדר גמור, על פי כל כללי האתיקה. פירסמנו טענות מפורטות, יחד עם מיסמכים, ולא הפלגנו בהאשמות כוללניות. מסרנו את הדברים למישרה. כדי שתוכל לחקור את האסי-קטים הפוליטיים האפשריים, לפי מיטב הנוהלים הממלכתיים. אני עצמי הצעתי לעופר, בשיתוף האחרונה, להשיב על הטענות בצורה עניינית ומפורטת, והעי-דת לרשותו כל מיספר של עמודים שי יירדש.

הקשבתי בדריכות לרשמי הקהל, שישב בחושך. הפתעתי, אין אף התפרצות אחת, אף לא קריאת-ביניים כלשהי. ברור לי הנסיון של כמה מאנשי-הצמרת, לנצל את פרשת עופר כדי לצאת בהתקפת-מחץ על העיתונות ההופשית ולסחוט את פיה, נכשל.

כמו תמיד אחרי פגישה עם קהל, אני חוזר הביתה במצב-רוח מרומם. מגיע לי לקרוא בלש.

שבת

קמים מאוחר. ארוחת-בוקר בעצלותיים, עם סוסט. זוהי ארוחת-הבוקר המשותפת היחידה שלנו בשבוע. אני מספר את ה-בדיחות האחרונות ששמעתי אתמול מפי דידי מנסי כפרה סולטאן, (קפוס הי התכנסות של החבר'ה ביום השישי אחרי-הצהריים, המשמשת בורסה לבדיחות עד-כניות), רחל מספרת קוריוזים מהכיתה. צוחקים.

סים. עכשיו, כשאין לממשלה רוב, ניתן להעביר בכנסת רפורמות רבות וברוכות. סיעה קטנה, הנהנית מיקרה אישית בבית והיודעת איך לפעול, יכלה עכשיו להעביר כמה וכמה תיקוני-חוקים חיוניים.

הבר סיפר לי שאחרי שקטעו את רגלו, במילחמה, הוא המשיך להרגיש את הרגל שאיננה. מפעם לפעם אני מרגיש כך לגבי פעולתי בכנסת. אני מתכונן אוטומטית פער-לות של סיעה שאיננה. כמו תס"ג (תרגיל טאקטי ללא גייסות) בצבא.

גומר את העיתון, מתלבש, חוגר את האקדח מתחת לאפונה. אחרי ההתקשקות שלושה מאנשי-היטחון הידועים ביותר במדינה נוהלי-ביטחון אישיים קפדניים כי יותר, ואני נשבעתי להם בהן-צדק שאנדה על פיהם תמיד, גם אם לא יקרה דבר במשך הרבה זמן. אני חמוש תמיד, עם כדור בקנה.

הולך למערכת. כבר מחכים להתייעצות דחופה. מרסל זוהר הביא מיסמך: פרי-טוקול מבית-המישפט, שבו נאמר כי ה-מישרה הוודת ב,אישיות בכירה" ש-הסתבכה ב"פשעים כבדה". לחקור? לי-פרס? איך? מתייעצים. מחליטים. אחרי כך מבול של בעיות יותר קטנות. סקפו שמיבא חבר צעיר מתגלה, תוך חקירת שתי-עורב ליד שלחן המערכת, כבלתי-סביר. לסל. אילו ידע הציבור כמה מחשבה מושקעת בכל עמוד בעיתון! משתתף בעימוד של כמה עמודים (וזהי העבודה האהובה עלי ביותר בעיתון).

אחר-כך הביתה, לאכול, לנוח שעה. למדתי באחד מספריו של וינסטון צ'רצ'יל את חוכמת-חיי: מוכרחים להיכנס אחרי-הצהריים למטה, להתפשט ממש. לנוח. אחרי זה אפשר להמשיך לעבוד עד מאוחר בלילה. אחרי-הצהריים כותב מאמר למדור

בבוקר אני פותח את דלת החדר בחדרה. אולי היא מתה? לא, היא חיה. במשך הלילה ליכללה בהפרשותיה הירוקות את הניירות על שולחני, וביניהם ראשי-הפרקים שכתבתי למצע-בחירות. עכשיו זה באמת מצע יוני.

עכשיו היא עומדת על אדן החלון, ו-מסתכלת מבעד לזכוכית החוצה, מהור-הרח. אינה פוחדת כשאני ניגש אליה. אני פותח את החלון, לאט-לאט, ברגע שי-הוא פתוח, היונה עפה בלי שום גינוני טכס. ממריאה ונעלמת. עושה לי טוב בלב.

אוכל ארוחת-בוקר, קורא את העיתון, מסתכל בלוח. יום רגיל:

10.00 ישיבה עם פעילי מטה-הבחי"ר. רות, דיון על כסף, גיוס חברים, כסף, פעולות-הסברה. כסף.

12.00 ישיבת מערכת. דיון על תוכני-נית-העבודה לשבוע הקרוב. (שבוע של העולם הזה מסתיים ביום ג', בערב, עם הופעת העיתון).

13.00 קורס לחברי-מערכת צעירים. בניין כתבה. היחס בין אנשים ומאורעות. אני מתגאה מאד בחניכי העולם הזה, המאיישים כיום עמדות רבות בעיתונות היומית, ברדיו ובטלוויזיה. כימעט כולם קשורים עדיין ב"שבועון המסויים" ביחסי-חובה.

15.00 ארוחת-צהריים בבית. מנוחה.

16.30 ראיון לשרות-השידור הקאנא-די. הנושא: פשיטות פאריס עם נציגי אש"ף. (הלוואי ויכולתי לספר אף עשירית ממה שהתרחש שם. יבוא יום).

17.30 פגישה עם גורודיש (האלוף ב-מילואים שמואל גונן). הוא מתכוון להגיש מישפט לביתו למסקנות ועדת-ארגנט. אני תומך במאבק. המסקנות היו שערוויה.

18.30 פגישה עם קבוצת אישים שי-באה אלי כדי לטכס עצה על הדרך להקמת חזית-שלום לבחירות. אני בעד. המיכשולים עצומים. איני מעז לתלות בזה יותר מדי תיקוות. יש תמיד מישהו המוכן לחבל. 20.00 (מאו שנפסקה הסידרה קו או-נדון), התפנתה לי כן שעה) שעתים לכתובת מאמר על תפקיד הכנסת. להזכיר לאנשים שאינם בוחרים רק בממשלה, אלא קודם כל בכנסת. כנסת רעה מוכרחה להוליד ממשלה רעה. 22.00 חוגיבת מאוחר ברמת-גן. לי-אנשים צעירים, רובם חיילים. אבוא הביתה קרוב לאחת. תהיה לי שעה לקריאה ולמוסיקה. מי שאינו קורא לפחות שעה ביממה ספר רציני, מוכרח להתנזר מבחינה אינטלקטואלית. זהו המינומום